

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Plán vyučovacej hodiny pre siedmy ročník základnej školy

Učiteľka: Ewa Szarmacher

Téma hodiny: *Upevnenie vedomostí: vztlaková sila, plávanie telies.*

Tematický celok: Hydrostatika a aerostatika

Časová dotácia: 1 vyučovací hodina.

Výkonový štandard:

Žiak dokáže:

- analyzovať sily pôsobiace na teleso ponorené v kvapalinách alebo plynch s využitím pojmu vztlaková sila a Archimedov zákon, dokáže
- analyzovať stav plávajúcich telies,
- experimentálne určiť hodnotu vztlakovej sily.

Všeobecné ciele:

Žiak dokáže:

I. Používať pojmy a veličiny na opis javov a identifikovať ich príklady v okolitej realite

II. Riešiť problémy pomocou fyzikálnych zákonov a vzťahov

III. Plánovať a vykonávať pozorovania alebo experimenty a na základe ich výsledkov robí závery

IV. Používať informácie z analýzy zdrojových materiálov

Zručnosti rozvíjané na hodine z hľadiska kľúčových kompetencií:

- porozumenie a tvorba informácií (schopnosť čítať, písať, porozumieť a tvoriť informácie, schopnosť komunikovať, používať vhodné pomôcky, formulovať a vyjadrovať svoje argumenty ústne a písomne)
- matematické kompetencie a kompetencie v oblasti prírodných vied (matematické myslenie a vnímanie problémov v každodenných situáciách,

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

počítanie, znalosť merania, porozumenie pojmom, konceptom, používanie vhodných pomôcok, vykonávanie experimentov, schopnosť používať technické zariadenia a zaobchádzať s nimi, schopnosť vyvodzovať závery a oznamovať ich

- digitálne kompetencie (zodpovedné používanie digitálnych technológií a záujem o ne na účely vzdelávania, informačná gramotnosť)
- osobné a sociálne kompetencie (schopnosť pracovať v skupine, pochopenie pravidiel správania a komunikácie, schopnosť konštruktívne komunikovať)

Špecifické ciele:

Žiak:

- experimentálne demonštruje, od čoho závisí vztlaková sila
- zmeria vztlakovú silu pomocou silomeru pre teleso vyrobené z homogénnej látky s hustotou väčšou ako hustota vody
- analyzuje a porovná vztlakové sily pre telesá ponorené do kvapalín s rôznou hustotou

Metódy a formy práce: prvky prednášky, diskusie, experimentu, práca v skupinách, práca s pramennými a materiálom

Materiály a didaktické pomôcky: pracovný list, silomery, nádoby so sladkou a slanou vodou, notebook, multimediálny projektor, internet

Prispôsobenie žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP)

Otázky určené žiakom s poruchami učenia by mali byť presné. Jasné a krátke pokyny.

Učiteľ by sa mal uistiť, že žiaci správne pochopili pokyny, a to kladením doplňujúcich otázok.

Žiakov s poruchami učenia je dobré posadiť blízko k učiteľovi, aby sa zvýšila ich pozornosť, znížilo sa rozptyľovanie a zvýšila sa priama kontrola učiteľom.

Načo je to potrebné? (Formulácia cieľov pre žiakov)

Na vyučovacej hodine:

- si osvojíme, čo je to vztlaková sila
- aký je jej smer a smer otáčania
- naučíme sa experimentálne demonštrovať, od čoho závisí vztlaková sila
- naučíme sa experimentálne ukázať, od čoho závisí vztlaková sila – zopakujeme si, od čoho závisí, či sa teleso potopí alebo nie

Priebeh vyučovacej hodiny (VH):

Fáza VH (čas)	Činnosti učiteľa (U)	Aktivity žiakov Obsah pokynov pre žiakov
Úvodná fáza (2 min)	U. Oboznámi žiakov s témou a cieľmi hodiny (zobrazí na tabuli): Téma: vztlaková sila, plávanie telies - upevnenie vedomostí. Načo je to potrebné? - Pripomenie, čo je vztlaková sila - aký je jej smer a smer vztlaku - Experimentálne demonštruje, od čoho závisí vztlaková sila. - zopakuje, čo rozhoduje o tom, či sa teleso potopí alebo nie.	U. Napíšte si tému, oboznámte sa s cieľmi hodiny.
Pri vykonávaní experimentov v realizačnej fáze vyučovacej hodiny analyzujeme sily pôsobiace na teleso ponorené do kvapaliny. Pracujeme s pojmom vztlaková sila. Kontrolujeme plánovanie a realizáciu experimentov na určenie vztlakovej sily. Osobitnú pozornosť venujeme tomu, od čoho závisí vztlaková sila. A čo je podmienkou toho, aby sa telesá vznášali.		
Fáza implementácie (30 min)	Úvod do témy U. vykoná 2 experimenty: I: Do misky s vodou umiestni dva bloky s rovnakým objemom, ale rôznou hustotou. II: Do dvoch nádob s vodou (jednej sladkej a jednej slanej) umiestni surové vajce.	U. Prečítajte si časť A pracovného listu a vykonajte pokus podľa pokynov, zaznamenajte pozorovania a závery. U. Vypracujte úlohu s

	U. Prečo vajce v slanej vode pláva a v sladkej vode klesá ku dnu? Prečo jeden kváder klesol na dno nádoby a druhý pláva? Dúfam, že na konci lekcie bude každý z vás vedieť odpovedať na túto otázku. U. Na dnešnej hodine si pripomenieme a upevníme poznatky o vztlakovej sile a podmienke vznášania sa telesa. Opakovanie učiva. U. Zobrazí na tabuli prezentáciu s kľúčovými informáciami o vztlakovej sile a princípe vztlaku. Zhrnutie: V rámci diskusie o vznášaní sa na vodnej hladine a o vznášaní sa na vodnej hladine. a) U. Už vieme, že hustota kvapaliny ovplyvňuje vztlakovú silu. Dokážeme to experimentálne. U. Rozdelí žiakov do skupín po 2 - 3. U. Rozdá pracovné listy (Príloha 1), požiadajú žiakov, aby vypracovali úlohu A. U. Skontroluje prácu žiakov, odpovie na otázky. U. Požiada jedného žiaka, aby prečítal pozorovanie a záver experimentu. b) U. Niektoré telesá sa v kvapaline potopia, zatiaľ čo iné plávajú pri hladine kvapaliny. U. Opäť odkáže na pokus zo začiatku hodiny. Prečo napriek tomu, že obe telesá majú rovnaký objem, jedno z telies sa potápa a druhé pláva pri hladine vody? U. Požiada žiakov o vypracovanie úlohy B v pracovnom liste.	použitím dostupných zdrojov informácií, napr. učebnice, internetu. U. Odpovedzte na otázky. (v skupinách)

	U. Požiada jedného žiaka, aby prečítal závery. U. Na začiatku hodiny som uskutočnila dva experimenty. Na svoje hárky si napíšte odpovede na otázky, ktoré som vám položila na začiatku hodiny: Prečo vajíčko v slanej vode vyplávalo na hladinu? Prečo jeden z kvádrov klesol na dno a druhý plával čiastočne ponorený pri hladine vody?	
Hodnotenie (5 min)	U. Urobte si kvíz. Žiaci riešia úlohu z aplikácie na zopakovanie na stránke Learning.Apps.org https://learningapps.org/display?v=ppufjc9i525 Vyplňte hodnotiaci hárok - zobrazený na tabuli (nachádza sa pod scenárom).	U. Po zodpovedaní každej otázky dostanete spätnú väzbu o jej správnosti. U. Môžete odísť z triedy a vyplniť hodnotiaci hárok na interaktívnej tabuli.

Pracovné listy úloh A a B

Úloha A

Má hustota kvapaliny, do ktorej je teleso ponorené, vplyv na vztlakovú silu?

Súbor nástrojov a materiálov

silomer, kváder (závažie - kubus), dve nádoby (kadičky, poháre), sladká voda, nasýtený roztok soli vo vode

Postup - inštrukcie:

- Pripravte si silomer, kváder
- Určite hmotnosť kvádra na vzduchu - F1
- Výsledok zapíšte do pracovného listu, tabuľky 1.
- Ponorte kváder do sladkej vody a odčítajte silu, hmotnosť kvádra v sladkej vode - F2
- Výsledok zapíšte do svojho pracovného listu, tabuľky 1.
- Potom ponorte ten istý kváder do slanej vody a odčítajte silu - F3
- Výsledky zapíšte do pracovného listu, tabuľky 1.

(h) Vypočítajte vztlakovú silu pre kváder v sladkej a slanej vode F1-F2 a F1-F3

(i) Výsledky zapíšte do pracovného listu, tabuľky 1.

Tabuľka 1:

Úloha	Hmotnosť bloku vo vzduchu F1 [N].	Indikácia silomeru po ponorení bloku do sladkej vody F2 [N]	Zobrazenie merača sily po ponorení bloku do slanej vody F3 [N].	Vztlaková sila	
				v sladkej vode F1-F2	v slanej vode F1-F3
Výsledok					

Poznámky: (vzťahuje sa na údaje z merača sily)

Záver: (týka sa vztlakovej sily)

Úloha B.

Niektoré telesá sa v kvapaline potápajú a niektoré plávajú pri hladine kvapaliny.

Má hustota telesa a hustota kvapaliny vplyv na to, či sa teleso potopí alebo vznáša na hladine kvapaliny?

Pomocou tabuľky hustôt (ktorú môžeme nájsť v učebnici alebo na internete) doplňte tabuľku tak, že do nej dopíšete chýbajúce hustoty.

Napište P-, ak teleso pláva v danej kvapaline, alebo T-, ak sa teleso v danej kvapaline potopí.

Úloha	Pláva (P) na hladine alebo sa potápa (T) v			
	Ortuť d=	Alkohol d=.....	ťažký benzín d=	Voda d= .....
Oceľová skrutka d=				
Borovicové drevo $d= 500 \frac{kg}{m^3}$				
L'ad d=				
Kúsok skla d=				
Kúsok masla				

d= $860 \frac{kg}{m^3}$				
Korok d= $200 \frac{kg}{m^3}$				

Záver:

Ak je hustota telesa väčšia ako hustota kvapaliny, potom je teleso .....

Ak je hustota telesa menšia ako hustota kvapaliny, potom je teleso .....

Bibliografia:

<https://leszekbober.pl/fizyka/ciala-stale-i-ciecze/prawo-archimedes/>

<https://zpe.gov.pl/a/prawo-archimedes/DoUC7T4Cg>

Program vyučovania fyziky na základnej škole "Stretnutia s fyzikou" Grażyna Francuz- Ornat, Teresa Kulawik

"Stretnutia s fyzikou" Príručka fyziky pre 7. ročník základnej školy

Cvičebnica fyziky pre 7. ročník základnej školy "Stretnutia s fyzikou".

Základné učebné osnovy z fyziky

Hodnotiaci hárok

Pri odchode z triedy označte svoj názor na hodinu krížikom pod jedným z obrázkov.

Ak si myslíte, že ste sa veľa naučili a VH sa vám páčila	Ak nie ste s VH úplne spokojní	Ak máte pocit, že ste sa nič nenaučili a VH vás nebavila

NÁZOR UČITEĽA METODIKA

Plán vyučovacej hodiny je dobre štruktúrovaný a v súlade s hlavnými učebnými osnovami. Tu sú uvedené niektoré silné stránky a návrhy:

Silné stránky:

Jasne definované ciele - všeobecné aj špecifické, ktoré dobre zodpovedajú kľúčovým kompetenciám. Praktický prístup - zaradenie experimentov a skupinovej práce zvyšuje zapojenie žiakov. Rôznorodosť vyučovacích metód - kombinácia prednášky, diskusie, experimentov a práce s dostupnými materiálmi.

Logická štruktúra - dobre rozdelená do fáz (úvodná, realizačná, hodnotiaci).

Návrhy na zlepšenie:

Trvanie realizačnej fázy - 30 minút na dva experimenty a analýzu výsledkov môže byť príliš krátke. Možno skrátiť úvod alebo pridať ďalšie podporné otázky? Viac reflexie pri hodnotení - okrem testovania vedomostí by možno stálo za to opýtať sa študentov, čo sa im zdalo ťažké alebo čo sa im najviac páčilo. Integrácia technológií - keďže sa spomínal notebook a spätný projektor, možno by stálo za to pridať prvok počítačovej simulácie (napr. PhET)? https://phet.colorado.edu/sims/html/circuit-construction-kit-dc-virtual-lab/latest/circuit-construction-kit-dc-virtual-lab_pl.html

Učiteľka fyziky - Edyta Sajewicz

SÚHLAS RIADITEĽA ŠKOLY

Schválené na realizáciu na hodine fyziky v ôsmom ročníku.